

SXEDIO.K11

2.12.1964: Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΙ ΟΤΙ ΣΧΗΜΑΤΙΖΟΝΤΑΙ ΠΑΡΑΚΡΑΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΕΝΩ ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΑΡΞΗ ΑΝΘΕΝΩΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΦΡΟΥΡΑ ΕΛΛΑΔΙΤΕΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ ΑΠΟΚΑΛΟΥΝ ΤΟΝ ΜΑΚΑΡΙΟ "ΚΟΚΚΙΝΟ ΠΑΠΑ"

Ενώ στην Κύπρο ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος άλλαξε γραμμή και τακτική και επανέφερε το σύνθημα Αυτοδκιάθεση- Ένωση, μια γραμμή που ευνοούσε ο Στρατηγός γρίλβας, αρχηγός τώρα της Ανωτάτης Στρατιωτικής Ξδιοίκησης κύπρου, ΑΣΔΑΚ και υποστήριζε ανοικτά και το ΑΚΕΛ, στο νησί άρχισαν να κυκλοφορούν φήμες για συνωμοσία για ανατροπή του Προέδρου Μακαρίου.

Οι πληροφορίες αυτές σύμφωνα με τον Πέτρο Πετρίδη (Ιστορική Εγκυκλοπαίδεια της Κύπρου, περίοδος **1960-1963** τόμος **11** σελ. **165**) "επιτάθηκαν με παράλληλη κίνηση για συγκρότηση ομάδων και την παρουσία "ομάδων διαφώτισεως" στα σχολεία και "πυρήνων" στην Εθνική Φρουρά για την "προώθηση" της Ενώσεως".

Την ύπαρξη των ομάδων αποκάλυψε με μακρές δηλώσεις του και ο Πρόεδρος Μακάριος με δηλώσεις στις **2** Δεκεμβρίου **1964**.

Είπε ο Πρόεδρος Μακάριος:

"Από της εκδηλώσεως της Τουρκικής ανταρσίας διερχόμεθα μίαν κρίσιμον και αποφασιστικήν καμπήν της ιστορίας μας. Η αισία έκβασις του αγώνος μας θα εξαρτηθή από διάφορους εξωτερικούς παράγοντας προϋποθέσεις και καταστάσεις . Μετά εθνικής υπερηφανείας δυνάμεθα να είπωμεν ότι χάρις εις την ενότητα του λαού μας, το θάρρος και την αποφασιστικότητα του, τον ηρωισμόν και την αυτοθυσίαν των εθελοντών εθνοφρουρών μας αντιμετώπισαμεν μέχρι τούδε επιτυχώς σοβαρούς διά την νήσον μας κινδύνους και η κατάστασις σήμερον είναι απείρως καλυτέρα από ό,τι προ ολίγων μηνών

ενεφανίζετο.

Οι κίνδυνοι όμως παρήλθον. Η ενότης του λαού και το αδιάσπαστον του εσωτερικού μετώπου αποτελούν τον κυριώτερον παράγοντα αντιμετώπισεως των υφισταμένων εισέτι κινδύνων και της επιτυχίας εις τους σκοπούς και τας επιδιώξεις μας. Κρίνω διά τούτο σκόπιμον να αναφερθώ εις ωρισμένας ενεργείας και εκδηλώσεις, τας οποίας θεωρώ διασπαστικές και δυναμμένας να δημιουργήσουν επικινδύνους καταστάσεις με πολύ δυσαρέστους συνεπείας και επιπτώσεις.

Η Κυβέρνησις απεφάσισε την δημιουργίαν τακτικού στρατού, κατέστη δε δυνατή εντός μικρού σχετικώς χρονικού διαστήματος η εκπαίδευσις, ο εξοπλισμός και η συγκρότησις μιας σημαντικής στρατιωτικής δυνάμεως διά την άμυναν της νήσου μας. Μετά λύπης όμως διεπίστωσα ότι παραλλήλως προς τον τακτικόν στρατόν ήρχισεν από τινος η δημιουργία παρακρατικών οργανώσεων και ομάδων ενόπλων και αόπλων υπό διάφορα ονόματα.

Διά φυλλαδίων κατέστησε προσφάτως γνωστήν την ύπαρξιν της οργάνωσις υπό το ηχηρόν όνομα "Φιλική Εταιρεία". Η οργάνωσις αυτή εκδίδει και κυκλοφορεί λαθραίως φυλλάδια διαφωτιστικά δήθεν περιεχομένου. Πέραν της λεγομένης "Φιλικής Εταιρείας" διάφορα πρόσωπα δημιουργούν ομάδας μεταξύ των αποστρατευθέντων εθελοντών εθνοφρουρών ή άλλων νεαρών πολιτών τους οποίους εκπαιδεύουν εις την χρήσιν όπλων.

Επί πλέον, εξωσχολικοί παράγοντες εισέδυσαν εις τα σχολεία Μέσης Παιδείας και προσπαθούν να παρασύρουν τους μαθητάς όπως ενταχθούν εις οργάνωσεις ή ομάδας καταστρέφοντες κατ' αυτόν τον τρόπον την μαθητικήν πειθαρχίαν και ζημιούντες το όλον έργον του σχολείου. Τοιαύται θλιβεραί περιπτώσεις εσημειώθησαν ιδιαιτέρως εις Λεμεσόν και Λάρνακα.

Δεν δύναμαι να αντιληφθώ οιονδήποτε εθνικόν ή άλλον χρήσιμον σκοπόν εξυπηρετούμενον διά της δημιουργίας τοιούτων οργανώσεων ή ομάδων. Μόνον

διάσπασις, έριδες, διάσπορά ζιζανίων και γενικώς εθνική ζημία είναι το αποτέλεσμα. Δεν διεξάγαμεν "κλεφτοπόλεμον", ώστε να παρίσταται ανάγκη μυστικών οργανώσεων. Εχομεν τακτικόν στρατόν, ικανόν στρατιωτικήν ηγεσίαν και υπεύθυνον κυβέρνησιν.

Επιθυμώ να τονίσω ότι μυστικάί οργανώσεις και ομάδες ως επίσης ενέργειαι και εκδηλώσεις, ως αυταί τας οποίας περιέγραψα, είναι εντελώς καταδικαστέαι, ως εθνικώς επιζήμιοι ή δε Κυβέρνησις είναι αποφασισμένη να λάβη όλα τα μέτρα διά την αντιμετώπισιν τοιαύτης καταστάσεως.

Μυστικάί οργανώσεις, επώνυμοι ή ανώνυμοι, θεωρούνται παράνομοι και συνεπώς απαγορεύονται. Μέλη τοιούτων οργανώσεων θα τιμωρούνται αυστηρώς. Μαθηταί, ανήκοντες εις οργανώσεις και ομάδας θα αποβάλλωνται του σχολείου.

Εις το σημείον τούτο δεν κρίνω άσκοπον να αναφέρω ότι εις μερικά σχολεία δεν είναι αμέτοχοι ευθύνης και τινές καθηγηταί, οι οποίοι υπό εθνικόν μανδύαν πολιτικολογούν και κομματίζονται κατά τρόπον ουδόλως αρμόζοντα προς την αποστολήν των.

Θα αναφερθώ τέλος και εις μίαν άλλην περίπτωσιν η οποία ανεξαρτήτως προθέσεων ή ελατηρίων προκαλεί σύγχυσιν και υπονοίας μεταξύ του λαού και δίδει αφορμήν πολλών παρεξηγήσεων.

Εις πόλεις και διαφόρους περιοχάς της νήσου εσηματίσθησαν αι λεγόμεναι "επιτροπαί διαφωτίσεως", τα μέλη των οποίων περιέρχονται τα χωρία, διά να ομλήσουν και διαφωτίσουν τον λαόν. Εις την σύστασιν των επιτροπών αυτών πιθανώς να ανεμίχθησαν και στρατιωτικοί. Τούτο όμως, δεν επιτρέπεται, διότι στρατός δεν πολιτεύεται. Το Γενικόν Επιτελείον Εθνικής Φρουράς εξέδωκεν ήδη σχετικήν διαταγήν.

Εκρινα καλόν να καταστήσω γνωστάς ωρισμένας καταστάσεις και διαπιστώσεις ως επίσης και τας απόψεις της Κυβερνήσεως και να εκφράσω συγχρόνως την συμβολήν και θερμοτάτην παράκλησιν μου προς τους εθνοφρουρούς την μαθητικήν νεολαίαν και

γενικώς τον Ελληνικόν Κυπριακόν λαόν, όπως αποφεύγουν ενεργείας, αι οποίαι υπονομεύουν την ενότητα του λαού και παραβλάπτουν γενικώς τον αγώνα μας εις μίαν κρίσιμον και αποφασιστικήν φάσιν του".

Οι δηλώσεις του Προέδρου Μακαρίου συνοδεύθηκαν και με ιδιαίτερες πληροφορίες που δόθηκαν στην προσκείμενη προς αυτόν εφημερίδα Ο ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ από κυβερνητικές πηγές και οι οποίες δημοσιεύθηκαν την επομένη των ανακοινώσεων του Προέδρου Μακαρίου.

Αναφερόταν στις πληροφορίες αυτές οι οποίες, ωστόσο, δεν διαφώτισαν περισσότερο τον κόσμο, παρ' όλον ότι έδιναν μια εικόνα των οργανωτών των ομάδων αυτών:

"Οι ηγούμενοι της κινήσεως προς συγκρότησιν ανατρεπτικών παρακρατικών οργανώσεων και ομάδων έχουν ήδη χρηματοδοτηθή εκ του εξωτερικού διά σημαντικών ποσών, τα οποία χρησιμοποιούνται προς εφαρμογήν των ξενοπνεύστων σχεδίων των.

Η στρατολόγησις ανδρών διά την διεκπεραίωσιν των σχεδίων τούτων ήρχισεν από τινος χρόνου, προσέλαβε δε Παγκύπριον χαρακτήρα, με ιδιαίτερον όμως επέκτασιν εις τας περιοχάς Λευκωσίας, Μόρφου, Λάρνακας και Πάφου. Διά την επιλογήν και κατάλληλον μύησιν νέων μελών διεξάγεται αρχικώς οργανωτική προτοιμασία επί ευρυτέρας βάσεως. Οι "Οργανώται" των ομάδων προκειμένου να προσηλυτήσουν οπαδούς εκ των οποίων θα επιλέξουν εις σχετικώς περιωρισμένον αριθμόν, εκτελεστάς των σκοτεινών των σχεδίων αποτολμούν να καλύπτωνται όπισθεν του ονόματος του Μακαρίου διά να παραπλανήσουν αθώους πολίτας, τους οποίους, όμως αργότερον υπολογίζουν να δεσμεύσουν δι' όρκων και διαφόρων άλλων πιέσεων εις τρόπον ώστε ν' αποφευχθή διαρροή των μυστικών της παρανόμου οργανώσεως, η οποία συνεστήθη εν Κύπρω.

Εις ωρισμένα χωρία ως αναφέρουν πληροφορία παριελθούσαι εις γνώσιν της Κυβερνήσεως, ηγείται της συνωμοτικής κινήσεως απειπειράθησαν να ιδρύσουν "οργανώσεις διαφώτισεως" προς υποστήριξιν δήθεν

του Μακαρίου εκ των οποίων ασφαλώς υπελόγιζον να σταχυολογήσουν πρόσωπα, τα οποία να μύησουν εις τα μυστικά ανατρεπτικά των σχέδια.

Υπήρξαν περιπτώσεις κατά τας οποίας πρόσωπα προσεγγισθέντα διά να μετάσχουν των "οργανώσεων διαφωτίσεως" έσπευσαν να πληροφορήσουν τον Μακαριώτατον ή και διά να πληροφορηθούν παρά του ιδίου κατά πόσον ούτος ευνοεί την ίδρυσιν τοιούτων οργανώσεων και αν πράγματι, ως ελέχθη εις τα πρόσωπα αυτά υπό στελεχών της ανατρεπτικής κινήσεως- αι τοιούτου είδους "οργανώσεις" τυγχάνουν πράγματι της εγκρίσεως του.

Σημειωτέον ότι αι παρακρατικά αυτά οργανώσεις-τέσσαρες τον αριθμόν- έχουν δώσει εις αυτάς ιδιαιτέρας ονομασίας καίτοι συνεργάζονται στενώς μεταξύ των βάσει κοινού ασφαλέστατα ξενοπνεύστου και χρηματικώς γενναίως επιχορηγουμένου σχεδίου. Μία των τοιούτων ομάδων έχει ως έμβλημα της μιαν νεκροκεφαλήν. Αξίζει επίσης να σημειωθή ότι όλαι αι τοιαύται κινήσεις παρακολουθούνται στενώς, ότι η Κυβέρνησις έχει τα πάντα υπ' όψιν της και γνωρίζει τους πάντας καλώς εκπρόσωποι δε της στρατιωτικής ηγεσίας επεσκέφθησαν σχολεία και άλλας περιοχάς προς επιτόπιον διερεύνησιν της καταστάσεως και λήψιν των αναγκαίων κατασταλτικών μέτρων. Ταυτοχρόνως, ως είμεθα εις θέσιν να γνωρίζωμεν επί της δημιουργηθείσης αυτής απαραδέκτου και αποκρουστέας καταστάσεως, είναι πλήρως ενήμερος και η Ελληνική Κυβέρνησις, η οποία εν τω αδιαλείπτω ενδιαφέροντι της να διαφυλάξη τόσον την ενότητα του αγωνιζομένου Κυπριακού λαού και την απόλυτον σύμπνοιαν μεταξύ της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας και εκείνης του εθνικού μας Κέντρου, παρακαλουθεί στενώς τας σημειούμενας εξελίξεις και βοηθεί εις την αντιμετώπισιν της εμφανισθείσης καταστάσεως.

Παρά τις αποκαλύψεις του Προέδρου Μακαρίου στις 8 Δεκεμβρίου 1964 κυλοφόρησαν στην Αμμόχωστο φυλλάδια εναντίον της Αριστεράς με τα οποία καταγγελλόταν το Ακέλ και η Αριστερά γενικότερα ως

ανθενωτικοί.

Σε απάντηση η Επαρχιακή επιτροπή του ΑΚΕΛ εξέδωσε ανακοίνωση στην οποία ανέφερε ότι "θεωρεί ύψιστον χρέος της έναντι της ενότητας του Κυπριακού λαού να καταγγείλη δημοσίως τους δράστας του ανωνύμου λιβελλογραφήματος, διά του οποίου καταβάλλεται προσπάθεια να εμφανισθή η Αριστερά ως ανθενωτική".

"Δι άλλην μίαν φοράν", κατέληγε η ανακοίνωση, "το ΑΚΕΛ και η Αριστερά διακηρύττουν ότι γραμμή τους είναι η αδέσμευτος ανεξαρτησία -Αυτοδιάθεσις, η οποία θα οδηγήση εις την Ένωσιν της Κύπρου με την Ελλάδα".

Όλες οι κινήσεις δεν ήταν άσχετες με τον Στρατηγό Γρίβα που πίστευε ότι είχε αρχίσει να εξασθενεί η γραμμή της Ένωσης, παρά τις περί του αντιθέτου δηλώσεις της Κυπριακής τουλάχιστον ηγεσίας.

Στόχος αυτών των οργανώσεων ήταν περισσότερο ο έλεγχος των κυπριακών πραγμάτων, ώστε στη δεδομένη στιγμή να μη υπάρχει περίπτωση αντίδρασης σε όποιες αποφάσεις θα λαμβάνονταν.

Και αυτά όλα συνέβαιναν καθώς άρχισε να δημιουργείται κάποια συμπαγής αντιπολίτευση εναντίον του Προέδρου Μακαρίου και την έκδοση εφημερίδας, "Πατρίς", η οποία όπως αποκαλύφθηκε αργότερα, χρηματοδοτείτο μάλιστα από την Αθήνα, παρουσιαζόταν ενωτική και έβαλλε καθημερινά εναντίον του Προέδρου Μακαρίου, τον οποίο κατηγορούσε ως ανθενωτικό.

Άσχετος σ' αυτές τις κινήσεις δεν ήταν ούτε ο ελληνικός στρατός, αν λάβει κανείς υπόψη ότι στα τέλη του 1964 Ελλαδίτες αξιωματικοί έβαλλαν ανοικτά εναντίον του Προέδρου Μακαρίου στα στρατόπεδα και τον κατηγορούσαν ως ανθενωτικό, ακόμα και στα πιο ακραία φυλάκια της Μανσούρας και των Κοκκίνων, όπου υποτίθεται ότι έπρεπε να επικρατεί ενότητα και σύμπνοια, με τον εχθρό να βρίσκεται σε απόσταση μερικών δεκάδων μέτρων από τα

ελληνικά φυλάκια και να कराδοκεί.

Πολλοί Ελλαδίτες αξιωματικοί, τυφλωμένοι από αντικομμουνισμό, παρέδιδαν αντικομμουνιστικά μαθήματα στους νερούς Εθνοφρουρούς και συνδύαζαν την αντικομμουνιστική τους εκστρατεία με την πολιτική Μακαρίου και ιδιαίτερα μετά την απόφαση του να προμηθευθεί ρωσικό οπλισμό για την Εθνική Φρουρά.

Αυτοί οι αξιωματικοί ηδωνίζοντο να ακούουν τους Εθνοφρουρούς να επαναλαμβάνουν, δίκην γραμμοφώνων, κατηγορίες εναντίον του Αρχιεπισκόπου, τον οποίο αποκαλούσαν "Κόκκινο Παπά".